

Reality Check

STUDIEPLAN

PORRENS VERKLIGHET

Studiematerialet – Porrens Verklighet

Bakgrund

Vi lever i en värld som i allt större omfattning formas av pornografin och är central i en värld där omfattningen av killars och mäns sexualiserade våld mot flickor och kvinnor uppnår epidemiska proportioner. Den globala industrin som producerar pornografi har skapats och ägs av män, där män är målgrupp. Den har uppskattats att i en nära framtid omsätta 100 miljarder US dollar. FN uppskattade 2009 att industrin bakom dokumenterade övergrepp på barn gör en vinst på 20 miljarder US dollar. Av alla nedladdningar på internet relateras 35% till pornografi. Denna i stort sett oreglerade industri har invaderat privata såväl som offentliga arenor i en takt som innebär ett mycket allvarligt hot mot kvinnors och barns rättigheter.

Pornografin är intimt kopplad till människohandel och prostitution och profiterar på att cyniskt exploatera och utnyttja, framför allt unga, flickor och kvinnor som varit utsatta för olika former av sexualiserat våld, är marginaliserade och socioekonomiskt utsatta, till en industri där de skall förnedras, avhumaniseras och bli utsatta för mer sexualiserat våld. Den påverkan som pornografin har på vår samhällskultur leder till en allt grövre sexism som ökar en fysisk, sexualiserad, psykisk, ekonomisk och emotionell grymhet mot kvinnor och barn. Därför är pornografin en mycket allvarlig utmaning av allt jämställdhetspolitiskt arbete.

Sverige har sex nationella jämställdhetsmål, där det sjätte delmålet är; ”Mäns våld mot kvinnor skall upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.” Inom ramen för det målet adresseras vikten av att motverka pornografin, där det står att delmålet har ett särskilt fokus på att ”...motverka kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen, i medier, **pornografi** och reklam som syftar till att reproducera föreställningar om kvinnors underordning.”

I den 10-åriga Nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som lanserades 2017, adresseras arbetet för att motverka pornografin. Där står det att strategin skall tillämpas på ”...alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor,...”, vilket innefattar ”...kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och **pornografi**...”. Idag har därför våra myndigheter och kommuner inom ramen för sitt jämställdhetspolitiska arbete en skyldighet att adressera och motverka pornografin i sina verksamhetsuppdrag.

Studiematerialet

Utvecklingen av studiematerialet har gjorts inom ramen av Talitas Allmänna Arvsfondsprojekt Reality Check i samarbete med NBV.

Talita är en ideell organisation som erbjuder en väg ut ur prostitution, pornografi och människohandel för sexuella ändamål och in i ett helt nytt liv. De arbetar förebyggande, uppsökande och rehabiliterande.

Reality Check är ett våldsförebyggande projekt med syftet att främja ungas sexuella hälsa och förebygga mäns våld mot kvinnor och barn. Reality Check har därför utvecklat olika former av metodmaterial som vuxna kan använda för att tillsammans med barn och unga utveckla både kunskap om och handlingsalternativ med målet att kunna hantera samt motverka porrens negativa konsekvenser.

Inom ramen för vårt arbete erbjuder vi även olika former av kunskapsutvecklande insatser, med fokus på att förstå och inspirera till handling i syfte att motverka pornografins skadeverkningar och skapa förutsättningar för en sexualitet grundad på ömsesidighet och respekt.

Detta är bakgrunden till samarbetet mellan Talita/Reality Check och NBV i utvecklingen av studiematerialet Porrens verklighet, som ett metodmaterial för NBV:s folkbildande studiecirkelverksamhet.

Studiecirkelmaterialet är uppdelat i tre delar; konsumtion, produktion och kultur. Tre olika områden som har ett eget specifikt fokus, där varje del innehåller fyra olika övningar. Materialets tre delar är nära kopplade med varandra, men det blir enklare att nå en förståelse av både delarna och helheten om de skiljs åt och får ett eget fokus i studiecirkeln. Utgångspunkten i materialet är den sammanställning vi kallar, 10 Myter om porr, som blev en produkt av vår nationella och internationella kunskapsinventering av forskning och praktik.

Övergripande syfte

Syfte med hela studiecirkeln är att ge en grundläggande kunskap om

- vad pornografi är
- innehållet i pornografin
- vilka skadeverkningar pornografin har på de som konsumerar såväl som de som medverkar och utnyttjas av porrindustrin
- på vilket sätt pornografin har inflytande över och påverkar vår kultur

Studiecirkel

Studiecirkeln är en demokratisk arbetsform där deltagarna tillsammans lär sig mer om ett ämne de är intresserade av.

Genom gemensamma reflektioner och diskussioner ökar hela gruppens samlade kunskap. De frågeställningar som finns i studiematerialet/studieplanen ska stimulera till diskussioner och samtal, men naturligtvis kan ni också diskutera andra frågor som kommer upp i gruppen.

För att räknas som studiecirkel ska ni:

- vara minst tre deltagare och max 20, varje deltagare ska delta på minst tre träffar och på minst en av de tre första träffarna
 - träffas en till tre gånger per vecka, men det går också att till exempel träffas en gång per månad
 - arbeta en till fyra studietimmar per träff, en studietimme är 45 min
 - träffas minst tre gånger och totalt minst nio studietimmar
-

1. PORRRKONSUMTION

1

Studiecirkelträff 1 - Porrkonsumtion

”72 procent av män använder pornografi, medan det bland kvinnor är det omvända; 68 procent av kvinnor använder aldrig pornografi. Bland de yngsta männen (16–29 år) är 41 procent frekventa användare och tittar alltså dagligen eller nästan dagligen på pornografi. Motsvarande andelar för kvinnor 16–29 år är 3 procent.”

Källa; Folkhälsomyndighetens befolkningsstudie 2019
(svar av 15 000 svenskar mellan 16 och 84 år)

MÅL;

Efter denna studiecirkelträff ska du ha fått grundläggande förståelse om;

DEL 1;

- vad pornografi är
- vad pornografen innehåller
- att konsumtion av pornografi påverkar våra förväntningar och vår syn på sex och relationer samt hur vi ska bete oss mot varandra när vi skall ha sex
- att det finns ett starkt samband mellan konsumtion av pornografi och våldsutövande

DEL 2;

- hur våld kan definieras, att det finns många olika former av våld och att de inte alltid direkt kopplas direkt till våld, men ändå är pornografins fundament

DEL 3;

- vilka konsekvenser och skadeverkningar porrkonsumtion har på individ- och samhällsnivå.
- vad det innebär att göra ett aktivt val mot pornografi

DEL 4;

- hur porrkonsumtion påverkar förväntningar på oss själva, på våra partners och relationer

Del 1:

Myter om porrkonsumtion (45 min)

A. VAD ÄR PORNOGRAFI?

- **Porne** kommer från det grekiska språket och betyder prostituerad, sexuell slav utan värde. Föreställningar om kvinnors sexualitet har historiskt kopplats samman med synd, skam och orenhet. Män har historiskt haft rätt till kvinnors liv, kropp och sexualitet.
- **Grafphein** i sin tur betyder skriva/rita/framställa.

✓ Reflexionsfrågor;

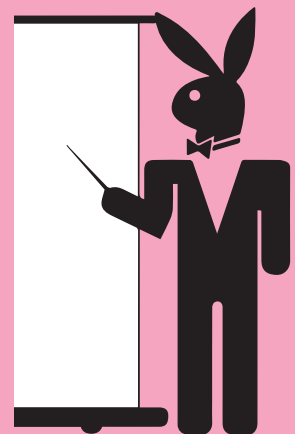
- Vad händer när man sätter ihop de två orden?
- Vad säger de orden om pornografins betydelse?

B. PORR LÄR OSS OM SEX

Sex kräver samtycke, respekt och jämställdhet. För att vi ska kunna njuta av sex ska vi inte utsättas själva eller utsätta andra för förnedring, tvång, diskriminering eller våld.

Sådant som är vanligt i sex, som kyssar, kramar och komplimanger, visas nästan aldrig i porr. Porren visar istället nästan bara hur män gör illa kvinnor genom att utsätta dem för fysiskt och psykiskt våld samt förnedring.

Om du har sex med någon ska båda njuta, men i porr ser det ut som att du som kille inte ska respektera ett nej och att du som tjej ska gå med på vad som helst.

✓ **Reflektionsfrågor;**

- Vad är samtycke och varför är det viktigt i en relation?
- Vad är konsekvenserna av att porren inte visar kyssar, kramar, komplimanger, ömhet och omtanke?
- Med tanke på vad som står i texten, vad lär porren ut?

C. ATT TITTA PÅ PORR PÅVERKAR RELATIONER

Porrtittande påverkar både våra förväntningar och vår syn på sex och relationer, och hur vi ska bete oss mot varandra när vi ska ha sex.

Hur påverkas tjejer?

Som tjej lär du dig av porren att din kropp är till för att killar ska tända på den. Du lär dig att nedsättande ord, förnedring och våldsamma handlingar är okej. Många tjejer påverkas också av sina partners porrtittande genom att de blir pressade att ställa upp på saker de sett i porr. Porr lär tjejer att forma sin kropp till något som killar tänder på: de ska vara smala, ha stora bröst, vara helt utan kroppshår, och ha små inre blygdläppar.

Hur påverkas killar?

Som kille lär du dig av porren att gå över tjejers gränser, att du inte behöver lyssna när din partner säger nej, och du har rätt att använda tjejers kroppar som du vill. En del killar som tittar på porr upplever att de får mindre sexlust och svårt att ha samlag eftersom de behöver se porr för att bli upphetsade. En del killar har begått brottsliga handlingar – som att köpa sex och begå övergrepp – för att de velat testa sådant de sett i porren. Killar matas också med en bild av att de ska ha stora, långa kukar samt att de ska kunna ha stånd hur länge som helst under sexet.

✓ **Reflexionsfrågor;**

- Har ni någonsin hört någon prata om porrens påverkan på sex och relationer? Eller har ni funderat på det själva? I så fall stämmer de reflektionerna överens med vad som nämns i texten?
- Varför påverkas killar och tjejer på olika sätt?
- Vad blir konsekvenserna av att våld och förnedring betraktas som en del av sex och relationer?

Del 2:

Övning - Vad är våld?

(45 min)

”Våld är en handling riktad mot en person som genom denna handling skadar, smärtar eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från något som den vill.”

**(Per Isdal)*

VÅLDSFORMER BRUKAR DELAS IN I:

Fysiskt våld – exempelvis örffilar, dra i håret, knuffa, hålla fast, sparkar, slag mot kroppen, stryptag m.m.

Psykiskt våld – hot, kontroll, kränkande och nedsättande ord. Här ingår även latent våld (att leva under risk för nytt våld).

Sexualiserat våld – påtvingade sexuella handlingar, våldtäkt.

Ekonomiskt våld – tvingas skriva under handlingar, får ej bestämma över egen ekonomi, etc.

Materiellt våld – förstöra inredning, dagböcker, foton med mera.

NEDVÄRDERA	KRÄNKA	FÖRNEDRA
OBJEKTIFIERA	AVHUMANISERA	NORMALISERA

✓ Reflexionsfråga;

✓ Reflektera i bikupor;

- går ovanstående begrepp att koppla till våld?
- om de gör det, HUR kan de i så fall kopplas till våld?

Del 3:

Att välja bort porren - film om porrkonsumtion

(45 min)

QUIZ

Fråga 1 Vilken andel killar i 16-års ålder har någonsin tittat på porr?

- 1. 50 %
- X. 78 %
- 2. 100 %

Fråga 2 Hur ofta konsumerar en tredjedel av 18-åriga killar porr i Sverige?

- 1. en gång i veckan
- X. varje dag
- 2. 3 gånger per vecka

Fråga 3 Vilken andel barn i 12-års ålder har någonsin blivit exponerade för/tittat på porr?

- 1. 90 %
- X. 30 %
- 2. 10 %

✓ Reflexionsfrågor till filmen "Porrkonsumtion"

- Vad är filmens budskap?
- Känns erfarenheter som Daniel pratar om i filmen bekanta för er? I så fall på vilket sätt?
- Daniel säger att han behöver aktivt välja bort porren varje dag. Vad tror ni han menar med det?
- Hur hör #METOO och porrkonsumtion ihop?
- Varför är det viktigt att förstå hur ens egen porrkonsumtion bidrar till utveckling av porrindustrin?

Del 4:

Övning: 'Porrinspiration

(45 min)

ERIC

Eric's partner har blivit inspirerad av porren och vill testa nya sätt att ha sex på. För Eric känns det inte alls roligt – de grejer hans partner inspirerats av, ser rätt smärtsamma ut. Eric tycker att sex ska vara trevligt för båda parter och vill därför inte prova de nya grejerna. Men Eric's partner ger inte upp, fortsätter tjata, visar ännu mer porr för Eric och uppmuntrar Eric att 'slappna av och sluta vara tråkig'.

Vad händer sedan?

Alternativ A: Eric ställer upp på sex som är inspirerat av porren.

Alternativ B: Eric ställer inte upp på sex som är inspirerat av porren.

Instruktioner:

1. Diskutera båda alternativen. Vad skulle Eric och hans partner göra och/eller säga om Eric ställer upp på sex inspirerat av porren som hans partner tittar på? Vad skulle Eric göra och/eller säga för att undvika att testa grejer som visas i porren?
2. Vad finns det för risker/nackdelar och fördelar med de alternativ som ni diskuterar?
3. Som grupp välj det alternativ som ni tycker är bäst för Eric och förbered er för att redovisa för resten av gruppen varför ni valde just detta alternativ.

Love
Shouldn't
Hurt

ALMA

Alma tycker verkligen om sin pojkvän Danne. Han är snäll, rolig och väldigt fin. Hon har träffat en hel del pojkar som behandlar sina flickvänner illa, särskilt framför sina killkompisar, men Danne är annorlunda. Han har alltid varit respektfull mot Alma. Alma och Danne har haft sex i två månader. De båda har haft relationer förut, men ingen av dem hade haft sex tidigare. Det är nytt och spännande, men Alma upplever att det är svårt att kommunicera om vad som händer under sexet och hur det känns. Ibland känns det väldigt bra och skönt för henne, men ibland känns det inte alls bra. Det finns en sak som Alma verkligen inte gillar – just innan Danne ska komma slutar han bry sig om henne, han kollar inte av hur det känns för henne utan byter position för att spruta på henne. Alma vet att det är just det män gör i porren, men hon förstår inte varför Danne, som annars är så fin och omtänksam, väljer att göra så som de gör. Det känns inte bra för henne – det får henne att känna sig utnyttjad. Alma är osäker på om och hur hon skulle kunna prata om det med Danne. Det som hon däremot är säker på är att hans beteende gör så att hon blir avtänd och inte vill ha sex med honom.

Vad händer sedan?

Alternativ A: Alma säger ingenting till Danne om hur det känns för henne när de har sex.

Alternativ B: Alma berättar för Danne om sina känslor.

Instruktioner:

1. Diskutera båda alternativen. Vad skulle Alma och Danne göra och/eller säga om Alma inte berättar om sina känslor för Danne? Vad skulle de göra och/eller säga om hon öppnar upp för honom om hur det känns under sexet?
2. Vad finns det för risker/nackdelar och fördelar med de alternativ som ni diskuterar?
3. Som grupp välj det alternativ som ni tycker är bäst för Alma och förbered er för att redovisa för resten av gruppen förvarför ni valde just detta alternativ.

✓ Reflexionsfråga vid redovisning;

- varför valde du att avsluta berättelsen på det sätt som du gjorde?

✓ Läs mer/fördjupningsmaterial;

Katarina Wennstam – *En farlig och våldsbejakande cocktail*, 22 sept.-2019, Expressen

<https://www.expressen.se/kultur/qs/sa-radikaliseras-man-av-valdsporen/>

Maria Ahlin & Ulrica Stigberg, *Visuell drog : om barn, unga och nätporr*, 2016

2. PORRRPRODUKTION

2

Studiecirkelträff 2 - Porrproduktion

”Porr är prostitution med en kamera i rummet.”

Källa; Rachel Moran, *Paid for: My Journey Through Prostitution*, 2013

MÅL;

Efter denna studiecirkelträff ska du ha fått grundläggande förståelse om;

DEL 1;

- *porrindustrins globala omfattning och med vilka budskap de säljer sina ”produkter”*
- *att pornografi inte är en fantasi, utan verklighet*
- *att skillnaden mellan pornografi och prostitution är att det finns en kamera i rummet, men att kvinnor i prostitution också utnyttjas i porrproduktion*
- *att kvinnor i porrproduktion och prostitution delar samma bakgrund, de kommer nästan alltid från mycket utsatta livsförhållanden*
- *att det finns ett samband mellan porrkonsumtion och efterfrågan på att köpa kvinnors kroppar i syfte att utnyttja dem sexuellt*

DEL 2;

- *att porrindustrins företrädare mycket medvetet väljer ut vilka kvinnor som rekryteras, lockas och tvingas in i deras verklighet*
- *att porrindustrins praktik är motsatsen till sexuell frigörelse för kvinnor, som innebär ett stärkande av kvinnors kroppsliga integritet och fokus på kvinnors sexuella njutning och lust*

DEL 3;

- *hur porrindustrin påverkar de som deltar*
 - *hur kvinnorna i pornografin behandlas och vad de utsätts för*

DEL 4;

- *vem som vinner på porrindustrins verksamhet och vem som förlorar*

Del 1;

Myter om porrproduktion

(45 min)

A. DEN STORA INDUSTRIEN

Det finns en global industri som vill att du ska titta på porr utan att ifrågasätta den, och tycka att porr är bara din privatsak. De vill inte att du ska se att kvinnor skadas i porrindustrin och att porren påverkar dina relationer och ditt sexliv om du tittar.

Varför? För att de tjänar pengar och ju fler som tittar desto mer tjänar de. Pengarna kommer bland annat från annonser, så det spelar ingen roll om sidan du är inne på är gratis eller inte.

Statistik visar att ca 35% av allt som laddas ner på Internet idag är relaterat till porr. Porrindustrin domineras av företaget Mindgeek. Företaget äger nästan alla stora porrsajter och den porr som produceras för nätet, så de har nästan monopol. Företaget vill få det att se ut som att det är ett vanligt it-bolag, men de tjänar sina pengar på porr.

✓ Reflexionsfrågor;

- Vilka kanaler och verktyg brukar stora industrier använda för att påverka våra val och beteenden?
- Varför positionerar/presenterar sig Mindgeek som ett vanligt it-bolag som inte har med porr att göra?
- Vad blir konsekvenserna av att en så stor del av internettrafiken är porrelaterad?

B. FANTASI VS VERKLIGHET

Fantasi finns i hjärnan, men porr är på riktigt med verkliga människor. Kvinnorna i porren kommer ofta från en mycket svår livssituation. De är unga och har många gånger redan blivit utsatta för sexualiserat våld, många av dem är fattiga och kommer från särskilt utsatta samhällsgrupper som diskrimineras och behandlas illa.

I porren blir kvinnorna slagna och förnedrade på riktigt, de får ofta allvarliga fysiska och psykiska skador. Det enda som är fantasi i porren är att kvinnorna skulle njuta av det de utsätts för. Allt annat som visas på porren är verklighet.

✓ **Reflexionsfrågor;**

- Vad är skillnader mellan fantasi och verklighet?
 - På vilket sätt är att se sexuella handlingar i en teveserie annorlunda från att se sexuella handlingar i pornografi?
 - Varför är det viktigt att veta att det som visas i porren händer på riktigt?
 - Tror ni det är lätt eller svårt för unga tjejer att hamna i porren?
Varför är det lätt/svårt?
 - Varför är det viktigt att veta att det som visas i porren händer på riktigt?
 - Tror ni det är lätt eller svårt för unga tjejer att hamna i porren?
Varför är det lätt/svårt?
-

C. Porr och prostitution

Porr är i princip samma sak som prostitution, skillnaden är bara ett det finns en kamera i rummet.

Många kvinnor som syns i porr utnyttjas också i prostitution, eller kommer senare att bli det. Det händer också att porr spelas in när en man köper en kvinnas kropp i prostitution.

Kvinnor i porren har också mycket annat gemensamt med kvinnor i prostitution, till exempel att de ofta utsatts för sexuella övergrepp under uppväxten. De är oftast unga och ofta har blivit tvungna att börja i industrin på grund av att de är fattiga och utsatta.

Kvinnor med erfarenhet av porrindustrin talar om hur de övergrepp de varit med om i porrfilmerna finns för alltid, att de aldrig kan tas bort från internet. Vem som helst kan när som helst råka se dessa bilder eller filmer.

✓ Reflexionsfrågor;

- Många kvinnor, som hamnar i pornografi och prostitution, har varit utsatta för sexualiserat våld och övergrepp tidigare i livet, t.ex. i barndomen. Hur tror ni man skulle kunna förklara det sambandet?
 - Hur hör porrkonsumtion och sexköp ihop och varför?
-

Del 2:

Övning: 'Vem är kvinnan i porren?'

(45 min)

Hur är hon som person?	Hur ser hon ut?	Vad har hon för bakgrund?	Varför medverkar hon i porren?	Har hon nära relationer/familj?
Glad	Plastikopererad	Kommer från en stor stad	Har stora skulder	Har barn
Dum	Smal	Har varit mobbad i skolan	Gillar sex	Föräldralös
Ambitiös	Vältränad	Kommer från en kärleksfull familj	Vill ha bekräftelse	Är gift
Snuskig	Stora bröst	Tar droger	Drömmer om att bli modell eller skådespelerska	Bor fortfarande med sina föräldrar
Smart	Snygg	Kommer från ett fattigt land	Vill bli rik	Singel

✓ **Reflexionsfrågor till en övning om att med ord/text beskriva en kvinna som befinner sig i porrindustrin.**

- varför valde ni de ord och ert sätt att via en text beskriva en kvinna i porrindustrin?
 - varför tror ni era texter är så olika/lika varandra?
-

Del 3:

Porrens sanna ansikte

Film om porrproduktion (45 min)

A. INLEDNING & QUIZ

Fråga 1. Hur gammal var den yngsta sexköparen som fångats av polisen i Stockholm under de senaste åren?

- 1. 18 år
- X. 13 år
- 2. 15 år

Fråga 2. Hur många besökare har en av världens största porrsidor dagligen?

- 1. 64 miljoner per dygn
- X. 860 000 per dygn
- 2. 2 miljoner per dygn

Fråga 3. Andel kvinnor i prostitution som också utnyttjas i pornografi?

- 1. 49 %
- X. 75 %
- 2. 15 %

B. REALITY CHECKS FILM - PORRPRODUKTION

Daniels historia

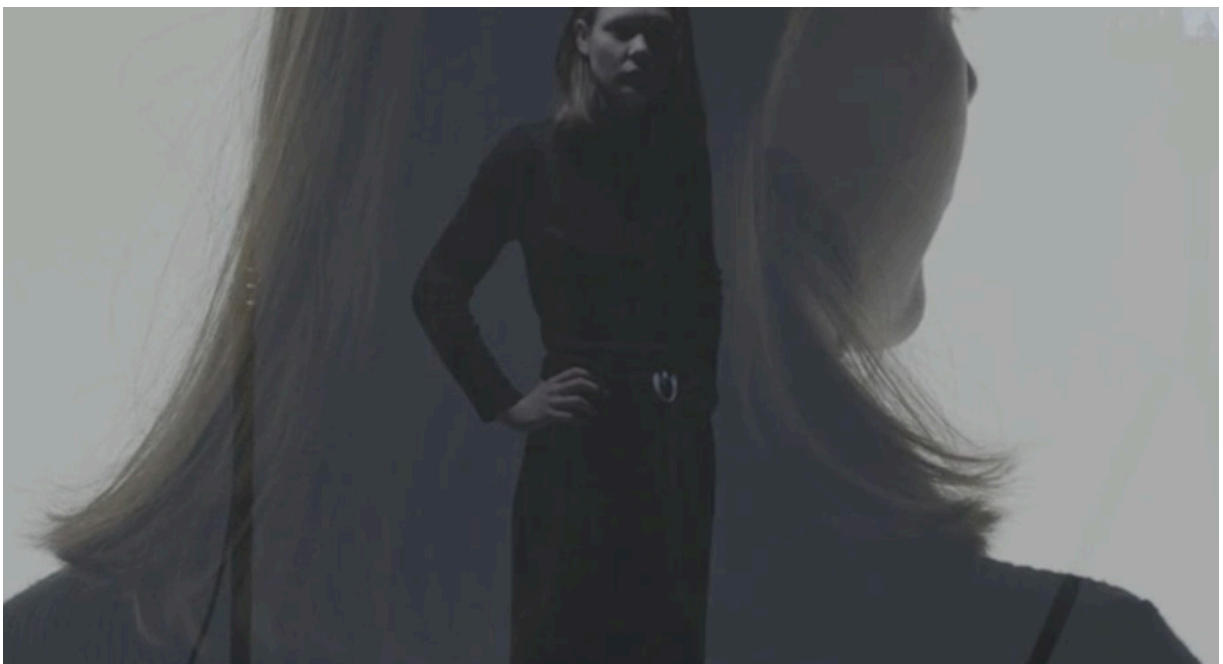
- Daniel säger att när man tittar på personer i porrfilmer kan man se att de inte vill vara där. Vad är det som tyder på att de inte trivs/mår bra?
- Varför kan det kännas coolt och pirrigt för en tonåring att vara med under porrinspelningen? Tycker ni att det är bra/dåligt att känna så?
- Daniel säger att man blir avtrubbad av att vara i porrbranschen. Vad menar han med det?
- De kvinnor som Daniel träffat i porrbranschen hamnade där för att någonting dåligt hänt dem i livet. Vilka händelser/omständigheter kan det vara?
- Vem har skapat porrindustrin och varför?
- Varför kan man säga att prostitution är filmat våldtäkt?

Paulinas historia

- Paulina säger att vem som helst kan hamna i porrindustrin. Varför tror ni att det är så?
- Vilka former av våld förekommer i porrbranschen?
- Paulina säger att hon inte hade något val än att vara i sexindustrin. Vad innebär det?
- Paulina jämför sig med en docka som kastades runt. Vad säger en sådan jämförelse om hur hon mådde och hur hon såg på sig själv?
- Varför kan man säga att pornografi är ett multipelt övergrepp (ett övergrepp flera gånger om)?
- Vad krävdes för att Paulina skulle kunna lämna sexindustrin?

Övriga frågor

- Vad är filmens budskap?
- Vad berörde er mest i Daniel och Paulinas historier?
- På vilket sätt är Daniel och Paulinas historier lika/olika?

Del 4:

Övning 'Vinnare och förlorare'

(45 min)

Baserat på fakta som deltagarna fått under denna modul be dem skriva ner åtminstone 5 vinnare och 5 förlorare av porrindustrin

Pornografins vinnare	Pornografins förlorare

✓ Reflexionsfrågor;

- Bekräfta och kommentera deltagarnas svar samt ställ följdfrågor, t.ex.:
- Kan ni förklara varför ni tycker att just hen är vinnare/förlorare?
- Kan hen/de vara både vinnare och förlorare och varför?
- Finns det någon grupp som skrivit upp vinnare/förlorare som inte redan står på tavlan? Vilka vinnare/förlorare är det och varför?.

✓ Läs mer/fördjupningsmaterial;

- Meghan Donevan, *Syns man inte, finns man inte – en inblick i den svenska porrindustrin*, Talita 2019
- Max Waltman&Unizon, *Porr och prostitution – en rapport om utsatthet och efterfrågan*, 2015-2016 (<http://unizon.se/aktuellt/porr-och-prostitution>)
- Unizon, *10 sammanfattande punkter från forskningen om porr och porrindustrin* (https://unizon.se/sites/default/files/media/10_punkter_fran_forskningen_om_porr_och_porrindustrin_webb_0.pdf)
- "The Poorest of the Poor - On the Edge of Europe". Den finns på Youtube och på nedan länk: <https://youtu.be/fEzSjtpHo44>

3. PORRKULTUR

JE SAUBERER
DU BIST
DESTO
SCHMUTZIGER
WIRD'S

AXE

DIE NEUEN AXE SHOWER GELS

3

Studiecirkelträff 3 - Porrkultur

”För oss som lever och växer upp i en porrkultur är det svårt att ens ifrågasätta porren och de våldsamma normer som den förmedlar, därför är det viktigt att vuxna ger oss verktygen.”

Ebba Carlsson, grundare SNAF (Sexualkunskapen ni aldrig fick)

MÅL;

Efter denna studiecirkelträff ska du ha fått grundläggande förståelse om;

DEL 1;

- *hur porrindustrins inflytande genomsyrar vår kultur*
- *att vi påverkas av de budskap som porrindustrin förmedlar, oavsett om vi medvetet väljer att konsumera porr eller inte*
- *att porrkulturen påverkar både attityder och beteenden, där flickor och kvinnor drabbas av mest negativa konsekvenser*

DEL 2;

- *vad sexting är*
- *att sexting är ett vanligt fenomen idag*
- *vilka de konkreta konsekvenserna kan bli av sexting, att barn/unga skickar/tar emot nudes*

DEL 3;

- *sambandet mellan pornografi och sexting*

DEL 4;

- *hur porrkonsumtion påverkar förväntningar på oss själva, på våra partners och relationer*

Del 1:

Vad är porrkultur?

(45 min)

A. PORRENS PÅVERKAN PÅ POPULÄRKULTUR

En beskrivning av porrkulturen;

- ✓ Begreppet porrkultur syftar till att beskriva hur porrindustrins inflytande genom-syrar vår kultur. Porrkulturen innebär att oavsett om vi medvetet väljer att kon-sumera porr eller inte exponeras vi för de budskap som porrindustrin förmedlar genom:
 - våra kompisar/vänner
 - sociala medier
 - populärkulturen
 - bilder vi möts av i reklam

”Vi lever i ett samhälle där unga människor omges av bilder på hyper-sexualiserade, ’pornifierade’ kvinnor där populärkulturen formas av porno-grafiska bilder. Denna kultur socialiserar unga tjejer till att vara redo för pornografi, oavsett om de någonsin hamnar i pornografin eller ej. De lär sig att hypersexualisera och pornifierar sig själva.”

Dr. Gail Dines

- ✓ **Reflexionsfrågor kopplat till ovanstående citat;**
 - Vad tror ni Gail Dines menar när hon säger att unga tjejer socialiseras för att vara redo för pornografi?
 - Är det bara tjejer som påverkas av dagens porrkultur, eller påverkas även killar? I så fall på vilket sätt?
 - Vad gör det med samhället i stort när kvinnor och tjejer ständigt hyper-sexualiseras och objektifieras i medier runt omkring oss?

B. PORRENS PÅVERKAN PÅ VÅRT BETEENDE

Kort quiz om sexting och unga;

Fråga 1 Vilken andel tjejer i 12-16 års ålder i Sverige har någonsin fått en nude från en främmande person?

- 1. 32 %
- X. 50 %
- 2. 67 %

Fråga 2 Vilken andel killar i 12-16 års ålder i Sverige har någonsin fått en nude från en främmande person?

- 1. 9 %
- X. 35 %
- 2. 20 %

Fråga 3 Vilken andel ungdomar i 12-16 års ålder i Sverige har någonsin skickat nudes till främlingar?

- 1. 8 %
- X. 62 %
- 2. 40 %

Fråga 4 Vem drabbas mest/svårast av att skicka nudes?

- 1. killar
- X. tjejer
- 2. killar och tjejer drabbas lika hårt

✓ Reflexionsfrågor till quizet;

- Vad är era spontana reaktioner/tankar på den statistik som ni precis tagit del av?
- Varför tror ni att det är fler tjejer som får förfrågningar om att skicka nudes än pojkar?
- Varför är det tjejer som drabbas hårdast/mest av negativa konsekvenser?
- Vilka negativa konsekvenser kan man drabbas av när man skickar nudes till andra?

Del 2:

Övning 'Sexting - att skicka nudes'

(45 min)

LÄS TEXTERNA OCH FÖLJ INSTRUKTIONERNA;

JENNY

Jennys pojkvän ber henne att skicka en nude till honom. Han säger att han inte kommer att visa bilden för någon, han kommer bara att ha den för sig själv, och det skulle göra honom glad att ha en sexig bild på henne att titta på då och då. Jenny gillar inte riktigt denna idé och säger till sin pojkvän att hon inte vill göra det, men han fortsätter tjata och säga hur mycket det skulle betyda för honom. Han säger till henne att det inte är någon stor grej – alla tjejer gör ju det för sina pojkvänner hela tiden. Till slut säger han att han börjar bli osäker på hennes kärlek till honom, för om hon älskade honom skulle hon inte tveka – det borde ju kännas som en komplimang för henne.

Vad händer sedan?

Alternativ A: Jenny skickar en nude till sin pojkvän.

Alternativ B: Jenny skickar inte någon nude till sin pojkvän.

Gå igenom alla tre steg:

1. Diskutera båda alternativen. Hur skulle de se ut och kännas för Jenny och hennes pojkvän? Vad skulle Jenny och hennes pojkvän göra och/eller säga om hon väljer att skicka en nude till honom? Vad skulle de göra och/eller säga om hon bestämmer sig för att inte skicka någon nude till honom?
2. Vad finns det för risker/nackdelar och fördelar med de alternativ som ni diskuterar?
3. Välj det alternativ som ni tycker är bäst för Jenny och förbered er för att redovisa för resten av gruppen varför ni valde just detta alternativ.

SALOMON

Två veckor efter att han fått sin första mobiltelefon, får Salomon ett sms från sin kompis Filip. Meddelandet innehåller en toplessbild av en tjej i Salomons skolklass samt en uppmaning från Filip att skicka bilden vidare till alla sina vänner. Salomon känner direkt obehag och ont i magen. Han börjar fundera på hur dåligt tjejen skulle må av bilden sprids till alla i skolan. Dessutom misstänker Salomon att bara det faktum att han har denna bild i sin mobil kan ställa till problem för honom. 'Det är ju olagligt', tänker han. Ett par minuter senare raderar han bilden. Salomon funderar på att prata med Filip om detta, men är orolig över vad Filip och de andra killarna kommer att säga. Han är också orolig över att hans vänner kommer att spara och sprida bilden och få problem till följd av det.

Vad händer sedan?

Alternativ A: Salomon pratar med Filip och delar med sig av sina tankar och synpunkter kring spridning av bilden.

Alternativ B: Salomon agerar inte mot att Filip fortsätter sprida bilden.

Gå igenom alla tre steg:

1. Diskutera båda alternativen. Hur skulle de se ut och kännas för Salomon, Filip och de andra killarna i skolan? Vad ska Salomon göra och/eller säga om han väljer att ta ställning mot spridning av bilden? Vad ska han göra och/eller säga om han bestämmer sig för att inte agera mot detta?
2. Vad finns det för risker/nackdelar och fördelarna med de alternativ som ni diskuterar?
3. Välj det alternativ som gruppen tycker är bäst och förbered er för att redovisa för de andra om varför ni valde just detta alternativ..

Del 3:

Porrr och sexting: Hur hänger de ihop?

film om porrkultur - (45 min)

✓ **Reflexionsfrågor till filmen;**

- Vad är filmens budskap?
- Känner ni igen erfarenheter som beskrivs i filmen?
- En tjej i filmen säger att det är 'normalt och ingen stor grej' att få frågor om att skicka nudes. Varför tror du att hon säger så? Håller ni med?
- På vilket sätt inspireras sexting av porren?
- Finns det alltid samtycke när man skickar nudes till varandra? (här kan du ta ett sms som visas i filmen som ett exempel för analys: 'Om du inte skickar mer bilder då kommer jag att skada mig.'
- Kan man återkalla sitt samtycke efter att bilderna/videos börjar spridas på nätet?
- Vad kan konsekvenserna av att skicka nudes bli?

✓ **Avslutande reflexionsfråga**

- På vilket sätt kan tips och råd som ni skulle ge till andra för att minimera risker med sexting och förebygga utsatthet på nätet, vara betydelsefulla

Del 4:

Övning

'Reklamens dolda budskap'

(45 min)

Syftet med denna övning är att ge deltagarna möjlighet att reflektera över objektivering och sexualisering av kvinnor och tjejer i dagens reklam och hur det påverkar samhällets syn på kvinnor.

A. REKLAMBILDER;

Fler bilder finns på de tre efterföljande sidorna.

✓ Reflexionsfrågor till bilderna;

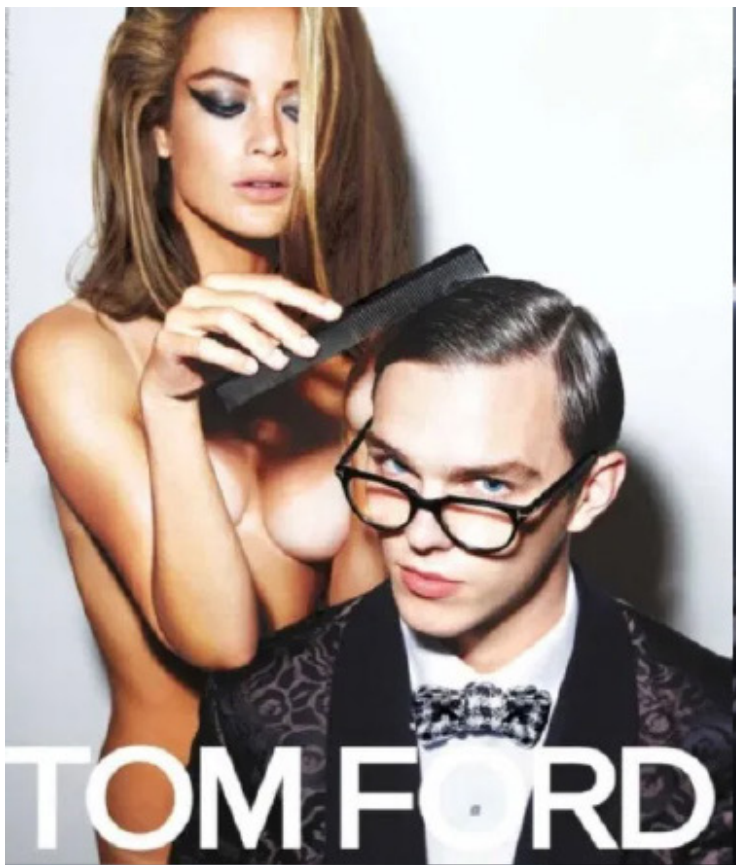
- Vilket budskap förmedlar bilderna?
- Vem talar bilderna till och vad säger de om kvinnor?

✓ Reflexionsfrågor efter redovisningen;

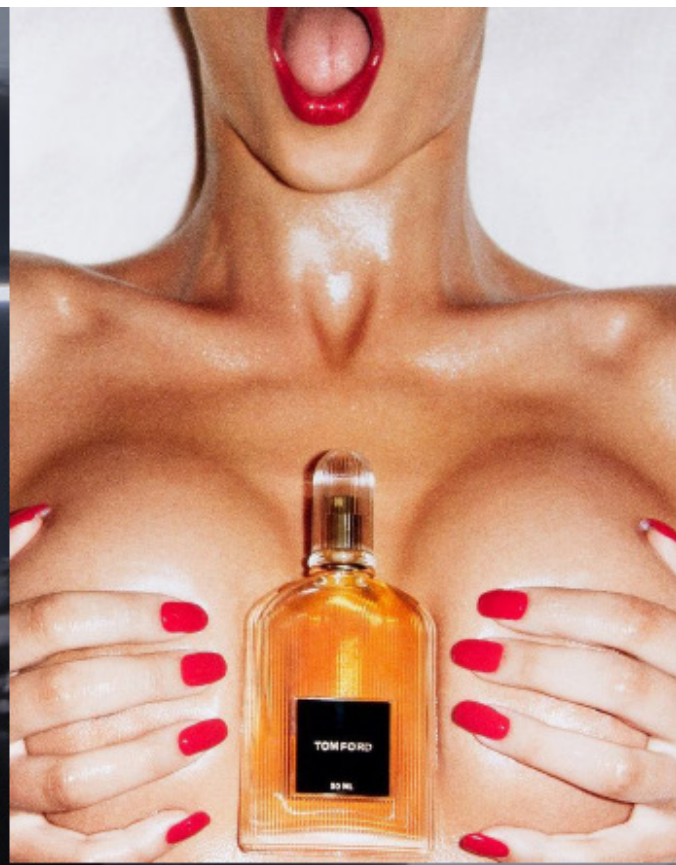
- hur tar sig dagens porrkultur uttryck i vår populärkultur; i filmer, musik (både texter och videor), tv, massmedia, reklam osv?

✓ Avslutande reflexionsfråga;

- Vilken betydelse skulle en värld utan pornografi få för samhället, individen och specifikt relationerna mellan kvinnor och män?

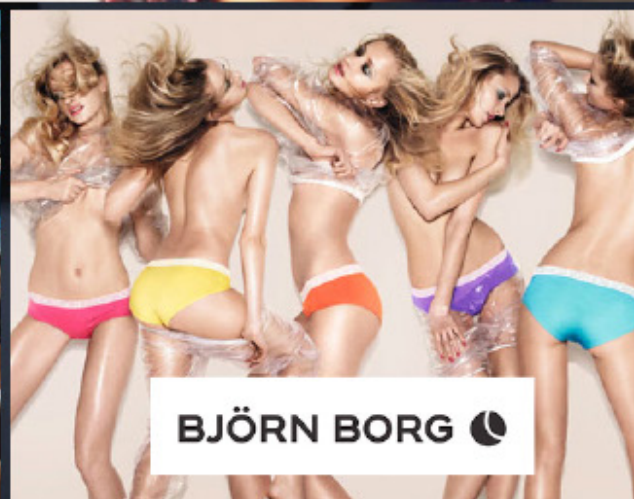
TOM FORD

**American
Apparel®**

D&G
DOLCE & GABBANA

BJÖRN BORG

SIMPLY CLEVER

www.skoda-estates.de

THE NEW ŠKODA OCTAVIA.
AVAILABLE WITH 2 ZONE AIR-CONDITIONING.

THE WILD-OUT PASSION BY UNFORGIVABLE

Gianni Versace

**UNFORGIVABLE
WOMAN**

THE NEW SCENT FOR WOMEN. BLOW AWAY THE

PLEASE,
PLEASE HIM

CHAL HENDEL

ONLINE

FARS DAG 10 NOVEMBER

STURE
GALLERIAN

I flash in #mycalvins Calvin Klein

I seduce in #mycalvins Calvin Klein

Nikon

The Nikon 95. Shows up to 9.5x.

CAN SHE MAKE YOU
LOSE CONTROL?

**NEW LYNX DRY
FULL CONTROL**

48HR ANTIPERSPIRANT

WATCH THE VIDEO

Del 5:

Vad kan vi göra?

I denna sista och avslutande del av studiecirkeln är tanken att ni tillsammans ska få reflektera över på vilka sätt vi tillsammans och som individer kan göra för att förändra de förutsättningar som föder porrindustrin och motverka de skadeverkningar som pornografin skapar både på samhällelig såväl som på relations och individuell nivå.

Läs först igenom den korta bakgrunden som ger en insikt i hur motståndet mot pornografin har växt fram och vad vi har för nationella riktlinjer som ska leda vårt statliga och kommunala arbete idag. I nästa steg får ni läsa om några internationella och nationella exempel på vad som görs för att synliggöra och motverka pornografins skadeverkningar.

Därefter följer ni instruktionen till övningen.

BAKGRUND

Motståndet mot pornografi är intimt förknippad med kampen för kvinnors rättigheter. Det handlar i grunden om att bekämpa föreställningen om att kvinnor har lägre värde som människor än män. Kvinnor i det västerländska samhället har under 1900-talet gått från att vara mäns egendom till att erkännas samma lagliga och politiska rättigheter som män. Men trots formell jämställdhet fortsätter kvinnor att diskrimineras politiskt, ekonomiskt och socialt. Den yttersta och tydligaste konsekvensen av könsdiskriminerande samhällsstrukturer är omfattningen av olika former av mäns våld mot kvinnor, där det sexualiserade våldet och den sexualiserade exploateringen av kvinnor är grundläggande.

Under den s.k. andra vågens feminism på 60-talet och framåt blev kampen mot mäns våld mot kvinnor något som kunde ena kvinnor globalt. Under slutet av 60-talet och början på 70-talet började feminister i USA att synliggöra hur pornografin glorifierade mäns sexualiserade våld mot kvinnor, där det bl a ledde till försök att ändra lagstiftningen gällande pornografi genom att utforma det som ett brott mot medborgerliga rättigheter i form av diskriminering av kön och som människohandel.

I Sverige gick politiska partier, kvinnorörelsen och kristna grupper samman år 1985 med syftet att bekämpa pornografin (Folkaktionen mot Pornografi). De bidrog till att synliggöra hur grov och sadistisk den kommersiella pornografin hade blivit. Mellan 1985 och 1999 bedrevs ett omfattande opinionsbildande gräsrotsarbete mot pornografi, av tusentals medlemmar i ett hundratal organisationer.

Den 1 januari 2017 antog regeringen en ny nationell strategi med syftet att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (det sjätte jämställdhetspolitiska målet). Strategins tillämpningsområde berör alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor. Strategin omfattar vidare pro-

stitution och människohandel för sexuella ändamål liksom kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar om kvinnors underordning.

EXEMPEL PÅ VAD SOM GÖRS IDAG

Nedan ges några exempel på vad som pågår just nu i form av aktiva insatser för att bemöta och motverka pornografin internationellt såväl som nationellt.

GLOBALT

Storbritannien

Den brittiska regeringen har uttalat man har en skyldighet genomföra åtgärder för att skydda barn från skadligt innehåll online, vilket omfattar webbsajter som förmedlar pornografi.

Frankrike

Den franska presidenten, Emmanuel Macron, deklarerade den 25 november 2017 att den franska regeringen inleder ett "kulturellt krig" mot sexism och sexuellt våld, genom att lansera en femårig beredskapsplan. Planen innehåller bl.a. utbildning för lärare och from hösten 2018 får unga i gymnasieskolan kunskap om pornografins verklighet och dess skadeverkningar.

USA

I USA har 16 delstater erkänt pornografi som en folkhälsokris

National Center on Sexual Exploitation (NCOSE), en ideell icke-vinstdrivande organisation har med sitt arbete påverkat många stora företag att ta ställning mot pornografin, tex har de fått Hilton Hotels stoppa all försäljning av pornografiska filmer i sitt filmutbud, över hela världen. De har också fått Google att anta en policy för att förbjuda pornografiska reklamannonser och annonser som länkar till webbplatser med sexuellt uttryckligt innehåll.

Australien

I Australien utvecklades det hittills mest genomgripande metodmaterialet för att adressera pornografins påverkan på samhället, med avsikt att användas i gymnasieskolan.

Regeringen har planer på att begränsa möjligheterna till att gå in på pornografiska webbsajter, genom att införa någon form av åldersverifiering, från 18 år.

SVERIGE

Det finns olika aktiva initiativ i Sverige för att på olika sätt adressera pornografin, i syfte att motverka dess skadeverkningar, nedan följer några exempel.

TALITA

Talita

En organisation som hjälper kvinnor ut ur prostitution, pornografi och människohandel för sexuella ändamål och in i ett fungerande liv. Talita genomförde den första kartläggningen av porrindustrin i Sverige 2019, Syns man inte finns man inte - en inblick i den svenska porrindustrin. Den fick stor mediauppmärksamhet, ledde bl a till Kalla faktas program "Glamourmodellerna, 25 nov, 2019". (Källa; <https://talita.se/>)

Talita blev beviljade medel av Allmänna Arvsfonden för att utveckla ett metodmaterial som adresserar pornografi. Projektet har både unga och vuxna som målgrupp. (www.reality-check.nu)

Unizon

Organisationen omfattar 140 kvinnojourer och tjejjourer. År 2018 hade Unizonsjourerna 108 000 olika stödkontakter och de möter dagligen kvinnor och unga tjejer som berättar om olika former av övergrepp och sexualiserat våld. (<https://unizon.se/>)

Unizon har tagit fram rapporten "Porr och prostitution", som belyser hur mäns våld mot kvinnor yttrar sig i porr- och prostitutionsindustrin.

Sveriges Kvinnolobby

I sitt arbete som paraplyorganisation för 47 medlemsorganisationer arbetar de för kvinnors rättigheter och med olika sätt i syfte att stärka kvinnors position i samhället, både nationellt och internationellt.

Organisationen har tillsammans med Unizon och ROKS tagit fram ett manifest för ett porrfrött samhälle. De kräver att lagstiftning mot pornografi utreds; att sex- och samlevnadsundervisning blir ett eget ämne i skolan; att skolor och arbetsplatser blir porrfria miljöer; att sexköp utomlands kriminaliseras; att strippklubbar förbjuds; etc. (<https://sverigeskvinnolobby.se>)

STIFTELSEN

1000

MÖJLIGHETER

1000 Möjligheter

Organisationen arbetar mot mäns våld mot kvinnor och för ett jämställt samhälle. 2019 hade de 212 000 unika besökare (15-20 år) på sin stöd och kunskapsplattform, samt 5 100 stödjande chatsamtal. I sitt våldspreventiva arbete har de ett kritiskt förhållningssätt till mainstreamporr. (<https://1000mojligheter.se/>)

#porrfri barndom

Porrfri barndom

En organisation som bedriver opinionsbildande arbete för att barn skall få växa upp utan att utsättas för pornografi. De har bl a startat ett nationellt upprop; #porrfriarndom som kräver att

- ...åldersverifiering införs för nätporr = åldersgräns genom inlogg med exempelvis BankID
- ...förskola, skola, fritids, ungdomsgårdar och andra miljöer där barn vistas ska vara porrfria (porrfilter, porrfri policy och porrkritiska samtal) – nationella riktlinjer krävs
- ...en kompetensutveckling om pornografi och dess skadeverkningar genomförs för hälso- och sjukvården, socialtjänsten, rättsväsendet och alla andra aktörer i samhället som på något sätt möter barn och unga

I nuläget har över 50 000 skrivit under uppropet. (Källa; <https://www.change.org/p/inför-åldersgräns-på-nätporr-med-tex-bankid>)

Övning;

Reflektera över vad som har gjorts och vad som pågår i relation till hur motståndet mot pornografi växte fram. Använd er gärna av en metod där ni går runda på runda, för att bygga på och inspireras av varandras reflexioner. Tänk på att tala utifrån er själva, att lyssna och inte avbryta den som talar, att poängen inte är att övertyga någon annan med era argument utan bara dela vad ni tänker, samt att ni i en runda kan "passa" och ge ordet till nästa person om ni vill fortsätta fundera eller tycker att ni har sagt allt ni kan komma på.

TA STÖD AV NEDANSTÅENDE FRÅGOR

✓ På samhällsnivå

- Vad upplever ni har varit centrala faktorer för att ett motstånd mot pornografi har vuxit fram?
- I texten ovan har olika former av motstånd beskrivits, vad tycker ni är mest betydelsefullt och gör mest skillnad?
- Hur viktig är en gräsrotsrörelse, ideella krafter där kvinnorörelsen haft en ledande roll, för att göra pornografi till en angelägen politisk fråga och en fråga för hela samhället?
- Vad anser ni är de viktigaste stegen till att avgörande samhälleliga förändringar ska kunna genomdrivas, i syfte att motverka och stoppa porrindustrins exploatering av människor, som framför allt är kvinnor?

✓ På individuell nivå

- Vad kan vi göra som individer för att bidra till en förändring?
 - på ett personligt plan
 - i familjen
 - bland vänner
 - på sin arbetsplats

LÄS MER/FÖRDJUPNINGSMATERIAL;

Gail Dines, *Growing up in a Porn Culture*, TED Talk
https://www.youtube.com/watch?v=_YpHNImNsx8

Gail Dines, *Pornland*, 2015

Robert Jensen, *Getting Off: Pornography and the End of Masculinity*, 2007

Melinda Tankard Reist & Abigail Bray (Ed.), *Big Porn Inc*, 2011

MÖJLIGA STÖDINSATSER

Vi vet att det är många som har egna erfarenheter av eller känner någon som har blivit utsatta för olika former av våld, där sexualiserat våld, många gånger inspirerat av pornografi är vanligt. Forskning visar också att konsumtion av pornografi påverkar relationer bl a genom orealistiska och skadliga förväntningar på sexpartners både vad gäller utseende och beteende, samt att det bryter ner människors möjligheter till meningsfulla och intima relationer.

Både unga och vuxna brukar ha väldigt svårt att öppna upp och berätta om liknande erfarenheter, därför finns några organisationers kontaktuppgifter angivna nedan, där det finns möjligheter att få olika former av stödinsatser, beroende på behov.

Kvinnofridslinjen (www.kvinnofridslinjen.se) – en nationell stödtelefon för utsatta för fysiskt, psykiskt och sexualiserat våld som också ger råd och stöd till de våldsutsattas anhöriga eller vänner. Tel: 020-50 50 50.

Kvinno-, tjej-, ungdoms- och transjourer (www.unizon.se/hitta-jour) – här kan man hitta kontaktuppgifter till kvinno-, tjej-, ungdoms- och transjourer runt om i Sverige.

Ungarelationer.se (www.ungarelationer.se) – ger stöd och information till ungdomar under 20 år som blir utsatta i sin relation, är kompisar till någon som blir det, eller är de som utsätter.

Tjejjouren.se (www.tjejjouren.se) – vänder sig främst till alla som identifierar sig som tjej, i åldrarna 12-20, men också till anhöriga till unga tjejer eller till de som är nyfikna på tjejjoursrörelsen.

SNAF (www.snaf.se) – står för Sexualkunskapen ni aldrig fick, och riktar sig till unga kvinnor och icke-binära som tycker att det är jobbigt att prata om sex och sexualitet men vill gärna prata med någon om det.

Killfrågor (www.killfragor.se) – en anonym chatt för ungdomar.

Preventell (www.preventell.se) – hjälplinjen vid oönskad sexualitet, sexmissbruk och sexuella problem. Tel: 020 66 77 88.

BRIS (www.bris.se) – står för Barnens rätt i samhället, och stöttar barn i utsatta situationer, bl.a. genom hjälplinjen och chatt.

Brottsofferjouren (www.brottsofferjouren.se) – en ideell organisation som ger stöd till brottsoffer, vittnen och anhöriga. Tel: 0200-21 20 19.

Reality Check

Studiematerialet – Porrens Verklighet

är producerat av RealityCheck,
ett initiativ av Talita i samarbete med NBV

TALITA

NYKTERHETSRORELSENS
BILDNINGSVERSAMHET

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Reality Check

STUDIEPLAN
PORRENS VERKLIGHET